

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kladóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felölös szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 " "
Negyedévre — — — — — 2 " "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A magyar sajtó és a magyar kultúra.*

P. Bangha Béla.

Azt hiszem, hogy aki előadásom címét elolvasta, az tudja, érzi, hogy ez a két fogalom, a sajtó és a kultúra, szorosán összefügg egymással. Összetartozik, vagy legalább össze kellene tartoznia, mert a sajtónak óriási, hatalmas kulturfeladatai vannak, nagy kulturfeladatai vannak különösen ma, amióta a sajtó a maga mindentudásával, mindenhova beférkőzésével olyan nagyhatalom, a melyet nem első, nem hetedik, hanem egyetlen nagyhatalomnak lehet és kell neveznünk. És hatalmas feladatainak végzésében annál nagyobb felelősség terheli, mennél nagyobb az olvasási vágy.

Ma pedig mindenki olvas, kenyerünk a sajtó, reggel nem izlik a kávé, ha nincs fűszerezve az újság legújabb híreivel. A nyáron láttam egyszer, hogy kint a pusztnán, szakadó esőben rongyos ernyő alá bujva egy kanászfiú olvasta — Az Estet. Mindenki olvas. Alig jelenik meg az újság, máris millió és millió ember bámészkodik a fekete betűkre, — dühbe gurul, amikor az újság dühbe gurul, lelkesedik, amikor az újság lelkesedik, szidja, azt a kit az újság szid és szabadon vezeteti magát az újságíróval, aki talán még — érettségét sem tett.

Kulturfeladatokat végzésére csak az való, akinek megvan a megfelelő kulturális képessége, intelligenciája.

Az állam nem engedi tanítani a tanítót, ha nem teszi le a megfelelő vizsgát. A sajtóban mindenki taníthat, vezethet, a sajtót mindenki tetszése szerint irányíthatja, akár van rá képessége, akár nincs.

A sajtónak feladata, hogy a kultúrát, a közművelődést terjessze, hogy a tudomány által megállapított igazságokat, de igazságokat! aprópénzre váltsa, terjessze a kultúremberhez méltó gondolkodást, érzést, a vallást, erkölcsöt, a hazafiságot, a tudományt. Hatalmas, gyönyörű, harmonikus, igazi kultúrelétek vesse meg az alapjait.

De ezeket az ideális feladatokat ideális törekvés nélkül nem lehet meg-

valósítani! — Ha nem kulturális célt, hanem üzletet szolgál, akkor fegyvert kell ellene fogni. És a keresztényellenes sajtó túlnyomó része nem más, mint egyszerűen üzletsajtó.

Egyik ember gyártja a cipőt, a másik a kalapot és a sajtó gyártja a közvéleményt — megrendelés szerint. Így pedig a mai sajtónak nagyrésze kevés közzel bír a kultúrához, legfeljebb csak destruktív irányban.

Csak egy pár gyakorlati példát hozok fel. Mindenki ismeri az osztrák *Neue Freie Presse*-t, vagy legalább hallott róla. Ennek a szerkesztője mondotta egy alkalommal, hogy a címnek meg kell maradnia, a tartalom: amit megfizetnek. Előbb az volt az elv: Mindent közlünk, amiért megfizetnek, — ma pedig más, ez: csak azt közöljük, amiért megfizetnek.

Hogy pedig ezt a példát a magyar sajtó, vagy inkább a magyarul (sőt inkább Zsargonban) író sajtó mennyire követi, arra csak egy-két példát hozok fel.

Vallás és tudomány.

Mindenki hallotta már azt a frázist, azt a kitalált, hazug mesét, hogy a tudomány és a vallás ellentétben állanak egymással. A szabadkőműves *Világban* írja dr. *Váradly* Zsigmond (gondolom itt is jól ismerik), hogy „az egyház és tudomány szembekerült.” „A vallás, írja másutt a *Világ*, csak ott juthat szóhoz, ahol a tudomány már tehetetlen”. Megszoktuk már azt a hazugságot, a melyet lépten-nyomon hangoztatnak ők, a „mitudósok”, de jegyizzük meg, hogy az igazi, komoly tudósok, nem így gondolkodtak, az igazi úttörők persze nem a kitörők és betörők, hívő keresztények voltak. (Viharos taps) A sajtó volt az, amely bevitte a köz tudatba azt a légből kapott állítást. Ez a sajtó hivatkozik a tudósokra, de csak — mitudósokra, klisé hamisító Hackke, akit komoly német tudósok, mint Paulsen a német nép szegényének tartanak.

A francia Canchy, a „XIX. század legnagyobb matematikusa”, mikor megkérdezték tőle, hogy összeférhetőnek tartja-e a vallást a tudománnyal, azt felelte: „Igenis keresztény vagyok, hiszek Istenben, hiszem Krisztus isten-

ségét, amint hitte valamennyi század nagy matematikusa, fizikusa, csillagásza, természettudósa.

És ma már az olyan Európát rengető híres lapok, mint „Petrozsény és Vidéke” (Derülség) azt írja, csak a tudatlanok hisznek, mert, hogy ma már a gondolat keletkezését, fejlődését, vegyi laboratóriumban lehet látni, megfigyelni. Ma, a XX. században ilyen sületlenségeket le lehet nyomtatni, el lehet terjeszteni, be lehet adni a közönségnek, a kultúra nevében!

Nemrégén a *Világ* egy száma véletlenül került a kezembe, mert nem tartva a műveltségemmel megegyeztethetőnek, hogy rendszeresen, olvassam. Egy cikk volt benne az „élet problémájáról”. Azt írja, hogy a modern természettudomány megfejtette az élet problémáját. Van ugyan még némi hézagosság annál a pontnál, ahol a szertetlenből szerves, élő lény lesz, de ezért a Teremtő nélküli élet kérdése meg van fejtve, be van bizonyítva. Hát ez éppen olyan, mintha én azt mondanám, hogy kitaláltam a perpetuum mobilét, csak még — nem mozog (Zajos derülség), vagy hogy tudok aranyat csinálni, csak nem tudom, hogyan kell.

Azután nézzük a modern szentíráskritikát. A protestáns szociálisták fővezére Harnoch azt mondja, hogy tudományos igazságnak kell elfogadnunk, hogy az evangéliumok az apostolok idejétől származnak. Így beszél a tudomány. És a sajtó? Nálunk nem egyszer olvasom, hogy az evangéliumokat „néhány” századdal Krisztus után gyártotta néhány „szédelgő.”

Nem közveszélye-e a kultúrának ez a nyílt szédelgés a tudományos problémák terén?

És még egy példa. A világtörténelem a legfontosabb világtörténeti eseményként a kereszténységet mutatja be. A legfőbb kultúrtörténeti tényező mindig az egyház volt. Az, amely a kultúrát megteremtette, a népeket civilizálta, a földet feltörte, a közoktatás ügyét, a népiskolát, középiskolát, egyetemet megalkotta, amelyek közvetve vagy közvetlenül mindazt köszönjük, ami a kultúránkban nagy, nemes és értékes.

És a modern sajtó említi-e valaha ezeket? Említi-e a pápák horribilis ál-

* Elmondta a nagyváradi sajtó ünnepélyén.

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

dozatait, a szerzetesek, papság, főpapság műveit a tudomány, művészet, charitas és szociális kultúra terén?

Nem, mind ezt nem említi. Viszont ezerléleképen ismétli, amit a Pesti Hirlap írt: „Nálunk a pápának sohasem volt valami nagy tekintélye. Jóravaló magyar ember mindig bizalmatlanul tekintett Róma felé, ahonnan jött ez az ország-sohasem várt és kapott... Mária országának sorsa sohasem érdekelte a Szentatyát.”

A Pesti Hirlap bízik abban, hogy a nemzet nem ismeri saját történetét. Nem ismeri Hunyadi János eszdeklő leveleit, a pápához, melyben kéri, hogy jöjjenek segítségünkre, mert különben az ország elveszett. Éppen dr. Karácsonyi János, (éljénzés) fejtette ki egyik művében, hogy a pápák mindég és mindenkor segítségére voltak hazánknak. A protestáns Thaly Kálmán pedig minden római útjában meglátogatta XI Ince sírját, akinek Magyarország fennmaradását köszönheti.

Vallásgyalázás a sajtóban.

Fontos kulturáladata a sajtónak, hogy táplálja a tiszta érzelmeket, a vallást. Minden idők nagy gondozója meg-egyezett abban, hogy az emberi kultúra legfőbb tényezője: a vallás. Az ember közeledése a végtelen tökéletességű Lényhez, a nagyság, szépség, igazság, jószág ősiórárához, az ideálok ideáljához. És miként teljesíti a sajtó ezt a kötelességét? Ott olvassa az egyik magyar lapban, hogy a „vallás béklyóiba vert

gondolat”, a vallásérkölc minden botrány okozója, a „kereszténység a legborodabb vallás”. Egy a pathologikus őrjöngés végső hagymázában tobzódo lapocska, melyet Fényes Samu szerkeszt, egyenesen azt írja, hogy az „egyházat igazán tűzzel-vassal ki kellene irtani a föld színéről.” (Felkiáltások: Gyalázatot!)

Egy vívmánya a kulturának, hogy egymás vallását tiszteletben tartsuk. A sajtó maga követeli ezt a tiszteletben-tartást, hitetlenség vallása számára. A pozitív keresztény vallás, a katolicizmus azonban ki van véve a tisztelet szabálya alól. Ó igen, ők tiszteletben tartják a kath. vallást, csak a kinövéseket nyesegetik róla. Mik ezek a kinövések? Mindenekelőtt a papság intézménye, a klerikalizmus, a hierarchia, meg a szerzetesség. Meg persze a pápi nőtlenység, a gyónás, a mise és a többi „szébbítő istentisztelet... Kinövés a házasság szentségi jelege, a keresztény szexuális erkölestörvény és természetesen az egyházi vagyon meg aztán a keresztény temetkezés, mely a tulvilági hit gondolatát ápolja, a Mária-kongregációk, a böjt... Mi marad még ezek után a katolicizmusból, ami nem kinövés?

Utoljára pedig egyenesen kimondják, hogy Magyarországnak a katolicizmusra „szüksége nincs!” Értsük meg jól.

Arra a katolicizmusra, mely ezt az országot civilizálta, nagygyá, európaivá, széppé tette, mely megvédte török, tatár és belső árulók ellen, amely 64

százalékát teszi az országnak, egy idevődött zsidófiú, egy az ország lakosságának alig 5 százalékát képező nem keresztény felekezet rikkansa azt meri mondani, hogy a katolicizmusra Magyarország „szüksége nincs”. Szórol szóra így hozta ezt a passzust a Pesti Hirlap (1911 nov. 17.) „A felekezeti, katolikus gimnáziumokat másnak, mint felekezeti törtétesnek, még csak nem is nevezhetjük. Ha pedig már most ilyen erőre kaphat kath. körében a felekezeties törekvés, ez oly veszedelmes, mely nemcsak a kath. autonómia megvalósítását fenyegeti(?) hanem súlyosan fenyegeti magát a katolicizmust is. Mert Magyarországnak nincs szüksége olyan intézményre, de még olyan valásra sem, mely az erőket szétforgácsolja.” Tehát azon a hazug örvön, hogy a katolicizmus az erőket szétforgácsolja, a katolicizmust innen ki kell bojkottálni.

Ez a kultúra?

Mondják meg mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, kultúra ez még? Ez a mások vallásos érzelmének a kiröhögése összeférhető-e a kulturával? Göthe a ki nem volt valami vallásos ember, azt mondta egyszer, hogy bármennyire emelkedjék is a tudomány és kultúra, azt a kulturát sohasem fogja tulszárnyalni, mely az evangéliumokból ragyog felénk, Chamberlain, igen modern író, azt hangoztatja, hogy a kulturának még sokat kell emelkednie és finomulnia, hogy

T Á R C A.

Mit hallottunk?

(Október 6. a székesegyházban.)

Ama nevezetes évfordulón, melyet október 6-án jegyzett be az idő a történelem lapjain, tudósítónk lejegyezte azt a szentbeszédet, melyet Zomora praelátus tartott a székesegyházban. Itt közöljük legalább a gondolatmenetét.

Főnséges örömmünneppé avatja ezt a napot a hitköziség tömeges megjelenése az Oltáriszentség előtt, annak imadására, hogy mindenki bemutassa hódolatát és lelkes szeretetét a folyton közöttünk lakó Ur Jezusnak. És ez a hódolat természetes, mert a főnséges Ur Istennek adózunk vele, s ugyancsak nem lehet másképp, akik oltáraitak díszítik, a mai napon eljöttek az ő imadására. De vajjon a gyarló ember tiszteletének nyilvánításával adhat e valamit hozzá Isten dicsőségéhez, nagyságához. Igaz, nem szorul rá erre, de mégis szívesen veszi a szívből jövő hódolatot.

És mi ma hódoltunk neki. Odajárultunk Hozzá, mint Istenünkhöz, mint az élet kenyerehez s térdeink meghajtásával, szívünk töredelmességével és lelkünknek Hozzávaló fölemelésével bizonyosságot tettünk arról, hogy szívünk-lelkünk meg tud mozdulni Isten dicsőségeért, hogy szeretjük az Isten és e szeretetet nem rejtjük el. Mi azt tesszük a földön, a

mit az angyalok az égben — sőt többet — mert az angyalok szünet nélkül imádják az Urat, de mi e földön nemcsak imádtatjuk, hanem magunkhoz is vehetjük.

És ma szívünkbe szállott az Ur. Az Ur Jezus nagy szeretete lehetővé tette, hogy övele egyesülhessünk. Méltatlan erre a nagy ajándékra az ember, de Jezus önmagát felajánlotta nekünk, mi vágyakoztunk utána és nemcsak vágyakoztunk, hanem oda is mentünk mindnyájan — annyi százán és magunkba fogadtuk az Urat.

Örvendő néz rajtunk ma a jó Isten, mert oly sokan tettünk bizonyosságot hitünkünk. Tüntettünk az Ur Isten mellett, és a felénk, gyöngé hitű, aki látja sokaknak hitvallomását, a példa által megerősödik a hitben, abban a hitben, mely minden körülményben, életben, halálban megvallja Krisztust.

Hogy a mai nap az ősi székesegyház annyi lelket lát falai között, nemcsak azért van, hogy a tiszteletnek, imádnak és szeretetnek kifejezést adjanak, hanem hogy Istennek hálát adjanak, mert a mai nap különösen van miért hálát adjunk.

Ezelőtt 25 évvel mutatta be Erdély szeretett főpásztorja első miseáldozatát. Jubileumot ül a kegyelmes Főpásztor, aki ifjúságának erejét, energiáit, gondolkodásának nemességét, tisztaságát hozta magával az egyházi pályára. Jubilálunk mi is főpásztorunkkal, a ki Esztergomban, mint tanulmányi felügyelő, jóbarátja, atya és igen gyakran ápolója volt a papnövendékeknek, s midőn Komáromból — ahol rövid tartózkodásra felejtethetlen

emlékeket hagyott — Erdélybe vezette a Gondviselés, nem kérdezte, hogy dicsőség, vagy kálvária útjára lép, hanem határozottan a nagy lélek biztosságával járta az élet örvényeit, amit a legfőbb pap — Krisztus — kijelölt s mutatott. Vezet bennünket, a reá bízott nyáját, vezetői országszerte a lelkeket, huszonöt éve, negyedszázad óta vigasztal, emel, buzdít és gyámolít.

A nagy világ történetében nem is olyan nagy 25 év történelme, tényleg nem látszik hosszúnak, de huszonöt év egy ember életében hosszú, nagyon hosszú, különösen, ahol annyi gondnal, nehézséggel, félreértéssel kellett megküzdni, ahol annyi akadályon kellett szívós kitartással győzedelmeskedni, mint Kegyelmes Főpásztorunknak Erdélyben. Van okunk az örömről, különösen ma, midőn a Kegyelmes Főpásztor életének e nevezetes pontjánál ünneplő lélekkel s hálaadó szívvel megállunk, hogy annál diadalmasabban törjön fel lelkünk, Máriaival Magasztalja az én lelkem, a mi lelkünk az Urat.

Nem ünnepelehetnők őt méltóbban, mint hogy közös áldozásunkat ajánltuk fel az ő apostoli szándékára, kérvén a jó Isten, terjessze hosszúra munkásságának idejét, hogy sokáig legyen az erdélyi lelkeknek koronája, s mi neki öröme.

Midőn bemutatjuk hódolatunkat és imáadásunkat az Urnak, hogy ami hiányt lát, pótolja és hogy teljesíthessük az Ur akaratát, amelyet oly hosszú időn át hirdet apostoli Főpásztorunk ajka által.

a keresztény kultúra nevére méltó legyen.

S amikor Maculay angol történétíró azt mondja, hogy „az emberi kultúra ellen követ el merényletet, aki a kereszténységet leszólja“, akkor a modern sajtónak felfogása: a kereszténység irtalmatlan lecsépülése, minden hithű keresztény elsöprése a közélet teréről. A tények szomorú, de megdöntetlen logikája odakényszerít minden komoly gondolkozót, hogy a modern, magyar sajtó legnagyobb része egyszerű orgazdaság, merénylet a kultúra ellen.

Emeljünk ki még néhány passzust a Pesti Napló merényletéből, amelylyel a múlt évi kath. nagygyűlést figurázza ki. Tudjuk, hogy ott voltak a születési és szellemi arisztokrácia legkiválóbb alakjai, az Apponyiak, Hunyadiak, Zichyek, Batthyányiak, Károlyiak, a nép és középosztály képviselőivel együtt. És ezt a társaságot elnevezi deliriumos tömegnek, közönséges utcai nőtényhez meri hasonlítani! (Felkiáltások: Gyálázat!)

Erkölc és sajtó.

És még ezer és ezer példát tudnék felhozni. Pedig még nem beszélünk a sajtó merényletéről a közérkölc ellen. Fő erkölcsi maximája ennek a sajtónak, hogy az erkölcstelenség kitünő üzlet. Mivé is lenne az a sajtó, ha egy hétig erkölcsös is lenne és nem szolgáltatná azokat az ingyenc falatokat, melyekkel a közönség nemi ingereinek csiklandozására spekulál? Legelterjedtebb napilapjaink egyrésze egyenesen sexualismusból él, az apróhírdetésekhöz a legaljasabb leánykereskedést folytatják.

Nem folytatom tovább, de rá kellett mutatnom ennek a sajtónak az erkölcstelenségére, amelyet tisztességes család nem fogadhat be az asztalára.

Annak a sajtónak a programja világos. Lesöpörni mindenkit, aki katolikus a közélet színteréről. El kell kobozni az egyházi vagyont, saját maguk számára beseperni. Mindezt a kultúra szent nevében.

Az apróhírdetéseik.

De nemcsak a fővárosi, a vidéki sajtó is nagyrészt ugyanezt a képet mutatja. Nem kell messzire menni példáért. Itt van a Nagyváradai Napló legújabb száma. Nézzük az apróhírdetéseket. Csak egyet a sok közül:

Melyik

uriember volna hajlandó egy bájos kis asszonykát sürgősen 50 koronával kíségeteni, melyért megfelelő hálát nyilvánítanék. Leveleket kérem a kiadóba küldeni és a lapban jelezni „Édes esték“ jelisére. 996

Vagy egy másik újságot vegyünk elő a Nagyváradot. A levelezési rovatban olvasom:

Két

szépnek mondott mulatni vágyó barna úri-leány két feltétlen úri ember díserét barátságára vágyik, akikkel az estéket kellemesen eltölthetnék. Leveleket e lapban jelezve a fősztára Phidiás jelisére kérünk.

Nevetnek rajta ugye m. t. Hölgyeim és Uraim. Pedig sirni is lehetne. Az újságai, amelyeket mindennap olvasnak, a gyermekek, a fiatal lányok kezébe kerülnek, nyíltan hirdetik a korrupciót, az immoralitást, a kerítést, a leánykereskedést.

Mi következik ebből?

Hogy ez így van, ez a kulturának örök szégyene, de háromszázszoros szégyenünk az nekünk, akik ezt a sajtót olvassuk, megfizetjük. Szégyen és gyalázatot elviselni, de még nagyobb szégyen ezt meg is fizetni. Szégyen befogadni azt a sajtót, amelynek célja kizusztítani a vallást, az erkölcsöt, tönkretenni az energiákat, hogy majd az erkölcsileg és fizikailag tönkrement, degenerált kereszténység romjain felépüljön az új Magyarország. Hogy Franciaország arra a szomorú sorsra jutott, hogy diadalt aratott a keresztény vallás és keresztény erkölc ellensége, ezt egyedül a sajtónak köszönheti.

Ha a magyar kereszténység most sem tud talpraállani, ha még mindig fizeti a filléreket, amelyekkel az ő sírját akarják megásni, akkor megérett a pusztulásra.

De hála Istennek, mintha megfújták volna már a riadót. A keresztény magyarság kezd talpraállani. A hatalmas ellenséges sajtóval szemben ott áll már a keresztény, a tisztességes, a becsületes, a jó sajtó. Dávid mutatkozik már Góliáth ellen, akiről a Szentírás azt írja, hogy reggel-este gyalázkodott. Ma is gyalázkodik ki a Góliáth, reggel a reggeli, este az esti lapokban. — Napról-napra izmosodik a mi sajtónk; ne hizlaljuk hát a tisztességtelen sajtót, hanem söpörjük ki a házukból. Tegyük erőssé, hatalmassá a mi tisztességes, keresztény sajtónkat.

Cselekedjünk már egyszer! A tapsokból nem tud megélni a katolikus sajtó. Első kötelességünk, hogy fizessünk elő a kath. újságokra, elsősorban természetesen a helyi lapokra. Ezelőtt az volt talán a kifogás, hogy a mi sajtónk gyenge, színtelen, nem elégíti ki az igényeket. Ma már nem így van. A Tiszántul szeptembertől kezdve Nagyvárad első napilapja. Ugy szép, izléses külalakja, mint tartalma azt bizonyítja. Élénk, modern, nívós, minden tekintetben, úgy, hogy maholnap a fővárosból is ide jönnek tanulni a katolikus lapok.

Dobjuk ki tehát az áruló, korrump, tisztességtelen sajtót és hozzuk be helyébe a kath. sajtót. A Nagyváradai Kath. Népszövetségnek, ennek a hatalmas, élő, energikus szervezetnek, amely a kath. mozgalomból oly buzgón kiveszi ré-

szét, nem válnék díszére, ha nem tudná elterjeszteni a Tiszántul. Mily szép eredménye volna ennek a gyönyörű ünnepnek, ha máttól holnapra a megrendelők, az előfizetők száma megduplázódna.

Ne rontsák el azoknak a kedves, buzgólkodó lányoknak, a „sajtóóran-nyalok“-nak a kedvét, hallgassák meg a kérelmüket, hisz nekik is a legnagyobb örömük ma, ha minél több előfizetőt szerezhetnek.

Meg kell semmisíteni az Önök pénzéből élő, vallás és erkölcseellenes, kultúraellenes tisztességtelen sajtót és helyette tegyék nagygyá, izmossá a keresztény tisztességes sajtót. Ezzel a tettükkel mutassák meg, hogy Önök tenniképes, önéretes, művelt, modern magyar katolikusok!

A jubileumi ünnepség története.

(1912. október 6.)

Előkézsület. Mint már említettük, főpásztorunk 25 éves papi jubileuma a szeptemberi oltáregyleti gyűlésen került szóba. Az igazgató megvette az indítványát: tartunk ünnepélyes szentségimádást és közös szent áldozást — székes-egyházban. — Ez indítványnak lelkes pártolója lett Zomora praelátus, aki készségesen magára vállalta mindent.

Tudomást szerzett az ünnepségről Főpásztorunk lapunk útján. Persze, volt szemrehányás, hogy mennyi levelet zúdítottunk püspökünkre. Hiába — ez a jubileum történeti momentum egyházme-gyénk életében.

A papnevelőben. Pénteken (okt. 4.) este 5 órára a papnevelő kápolnájában hívja meg főpásztorunk paptestvéreit. Közönetet mond és bocsánatot kér egy meleg, kedves allocutióban. Ugyanakkor megérkezik Szinek S. lazarista, hogy a gyóntatásban segítkezzen. A papok és klerikusok elvégzik gyónásukat.

Szombat. Szombaton (okt. 5.) diszítik a székesegyházat. Mind a három templomban gyóntatnak — előbb a gimnázium ifjúsága végez — aztán a hívek.

A szent Ferenc-rendiek templomában rózsafüzér ájtatosság a főpapért.

Szerenád. Este fél 8-kor a katonai zenekar szerenáddal lép fel a püspöki aula udvarán. A tisztikar teljes számban felme-gy és gratulál.

Időjárás. Az időjárás megront mindent — a barométerek szépet mutatnak. Hasztalan, az eső szakad.

Közben a sok levél megy az aulába s vendégek is érkeznek.

Maga az ünnep. Zászlókat nem lehetett kitűzni. Esik. Reggel szakadó esőre ébredtünk. Áldoznak a zárdában, a szent Ferenc-rendieknél már korábban — gyónnak. Vajjon miséznek-e a főpásztor? — kérdi mindenki. A szél hűvös, reggel csak 4° R. a meleg.

Megszólal a nagyharang. Megszólal fél 8-kor a nagyharang. Jönnek zászló alatt az intézetek. A katonaság messze tülszárnyalta a polgári hatóságokat.

Nagymise. 8-kor beharangoznak. Fél-

nyes segédlettel megindúl Tamási Áron praelátus a virágdiszben és gyertya s villanyfényben pompázó főoltárhoz. A szakadó esőben jönnek folyton — hideg szél fűi. A templom megtelik.

Ki tudja mire volt jó ez az időjárás! A bécsi euch. ünnepekről azt írja valaki: „a körmenetet az eső egy kicsit megzavarta, de jól volt így, mert ha szép az idő, megegyszer annyi kíváncsi lesz, s az Úr Jézus hódolata hátraszorúl.” — Ki tudja mire volt jó nálunk is a rossz időjárás!?

Közös szentáldozás. A szentmise az áldozással másfél óráig tartott. Szép volt az Oltárégyelet felvonulása, a gym. tanárok jó példaadása a közös szentáldozásnál Zomora praelátus predikál. Riporterünk nyomán beszédét máshol közöljük. Kissé lehangolt az időjárás miatt. Szerkesztőnk vigasztalja őt. Háromnegyed 10-kor Wéger káplán csendes misét mond, négy áldozója van.

Adorálnak. A papok adorációs térdeplőjére elsőnek helyezkedik el az Oltár-Egyelet igazgatója. A kispapok hármával, az Oltár-Egyelet kettesével adorál.

Ünnep az iskolában. 11-kor kedves és meleg szívből jövő kis ünnepély volt az elemi fiúiskolában, melyre azonban meghívót lapunk nem kapott, csak kerülő úton jutottunk hozzá. Az egyik ügyes szereplő, Pista huszárnak kedves Pistikája volt.

Az adoráció csendben folyik. Az aulába jönnek-mennek; felírják nevüket a kitett könyvbe — sokan elmaradnak; ezek inkább imádkoznak. Így is, úgy is a nagy szeretet, a benső ragaszkodás nyilatkozik meg a főpásztor iránt.

A diákok szent órája. 3—4-ig a gimnázium ifjúsága tart egy nagyon kedves ájtatóságot a brassói Oltár-Egyelet által kiadott füzet szerint a hittanár vezetésével. Résztvesznek a tanárok is az igazgatóval élükön. A hívők is nagyon sokan résztvesznek és épülnek a diákok szép, példás viseletükön.

Litánia. 4-kor beharangoznak. Zomora praelátus fényes segédlettel vonul az oltárhoz. Zlamál tanár megy a szószékre. Zlamál tanár szónoklatába beleviszi az összes tehetségét. Szép fordulatokkal fejtegeti, mennyire összefügg a Szűz Anya tisztelete s az Oltáriszentség imádása. Végül lelkesen felszólítja a híveket, hogy vessük szívünkbe a főpásztor szavait s kövessük magasztos példáját. Majd a rózsafüzér ájtatóság kezdődik; Te Deum orációinak lelkes élénklése után áldást adnak a Szentséggel. A hívek, diákok, a zárda növendékei kedves emlékekkel szívükben, még melegebb szeretettel lelkükben hagyják el a székesegyházat.

Lapszemle október 6-ról.

Kulturában. (Sopron. Képes folyóirat.) Á. E. írt kedves cikket „Egy püspök élete” címmel. 3 képet hoz: a főpásztor mint gyermek, püspök és a bakócai kastély képét.

Alkotmány-ban „Az ezüstmisés apostól” cikk hódol a főpásztornak, „kinek apostolkodása egy csodálatos lelki erő és

buzgalom szakadatlan láncolata.” Az aláírás (tb.)

Brassói Ujlap vezető cikkének címe ez: Ecce sacerdos magnus! — Ecce homo! „Nem neki zengünk dicsőímszot. Az ő fenkölt lelke felül van azon a szférán, a hova elhat a köznapú dicséret és gáncs”. A cikket dr. Hermann Antal írta. Majláth püspök és a tanuló ifjúság. Apróságok Majláth püspök életéből. Majláth püspök és a munkáskérdés cikksorozat élénkíti a lapot.

Széky Hírlap. Majláth püspök 25 éves papi jubileum címmel szólal meg. „Ő egy új püspöktípus. Igaz, hogy ez őriási sok pénzbe került, de a gyengébb javadalmazású püspököt megsegítette a gazdag mágnás. Mikor ő beszél az ifjúsághoz, a juvenus nem ventus többé, hanem engedelmes nyáj, mely megérti és követi a pásztor szavát. Első megjelenése óta bírja a híveinek és papjainak ragaszkodását. Pedig — mondja az „E” betűs író — széky nehezen hódol be s ismer el mást vezérnek; csak egy feltétel alatt, ha az illető különb nála. A ki látta Majláth püspököt akár a csiksomlyói búcsúkor, akár a béрмаútonok, a székyi nép ezreitől körülvéve — meggyőződhetett arról.

Gyulafehérvári Hírlap: „Főpásztori jubileum” vezető cikkben foglalkozik ünnepélyünkről.

Egy főpapi jubileum bár közéleti nagyság élete pályáján von határt, s ez eredmények felismerésére tanulságok levonására nyújt teret, mint minden jubileum egyenesen megköveteli ezt — mégis már szokatlan valami. Nem állít a közlekedés hervadó lombjaiból diadalkaput, nem bizza a szél játékára a zászlók kérkedő tarka szövetét, nem hivatkozik üres külsőségeken, a jubileumi toasztok túlfédes szöveiről nem csendülnek fel, a profán lelkesedés nem fullad a késő órákig együtt maradók emelkedett hangulatába. Nem.

Ez nem az üres külsőségek elfajult, elkopott symbolumok ünnepe, hanem a szívekben, a lelkekben zajlik le az. A harangok solemnis zugása, a sok háláadó könny, mely ilyenkor a szemekbe szökik; a sok forró imádság, mely ilyenkor kél a hívők százezreinek ajkán, ezek ünneplik hasonlíthatatlanul legméltóbban és legnagyobbszíven a főpásztort, a lelkek pástorát.

Brassói Ujlap október 8-i száma hozza teljesen az ottani jubileumi ünnepséget, a templomi ünnepet — az apát szt. beszédét, a Színkörben tartott Matinét, dr. Vajna Gábor főgondnok beszédét, elszavalták a mi Ömegánk hangulatos kis költeményét, hozza a bankett lefolyását. A Majláth alapítványra 100 korona gyűlt be.

Tiszántul. Majláth püspök ezüstmiséje. Erdélynek apostoli buzgóságú, fíradhatatlan tevékenységű és áldozatos lelkű főpásztora gróf Majláth Gusztáv püspök vasárnap ülte áldozópapságának negyedszázados jubileumát. E negyedszázadból tizenöt évet Erdély püspöki székén töltött s azon olyan áldásos munkát fejtett ki, hogy az egész ország minden lakosságának tiszteletét érdemelte ki. Az ő áldozatos lelkületére vezethető

vissza az, hogy kitért minden ünneplés elől, teljesen csendben ülte meg jubileumát s mutatta be ezüstmiséjét.

Az öreg Bathhyaneum

„Zászlódiszbe öltözött e hó 7-én. A modern, életrevaló haladás bevette a városban csak Csillagudának nevezett értékes könyvtárunkat

Felszentelése volt a pánccéltérmenek. Ez egy vasbetonból, cementből készült teljesen tűzmentes helyiség, mely két emeletre szól, melyek vastagsága lépcsővel vannak összekötve. 11 óra felé jár az idő. Jönnek a meghívottak. Pont 11-kor érkezik a főpásztor fogatja.

Jelenvoltak: Tamási Áron, Zomora Dániel, Kovács Lajos praelátusok. Kárpis János igazgató, báró Vécsey Aurél tanár, Varga Ferenc, Boross József udvari papok, Lestyán József hittanár, dr. Oriás Nándor, dr. Rejőd Tibor, dr. Wolf, Reichel József és Soóthy Gyula.

A szentelés a pánccélszobában folyt le. A főpásztor a Szent Szív litániát végzte s elmondotta a házszentelési imát. E szobában könyvállványok tele régi magyar könyvekkel, ösnyomtatványokkal, melyek az egész világon csak e könyvtárban vannak meg.

A püspök úr több könyvet kivett, átnézett: 1663 — olvas belőle részletet.

Heltai: A részegségnek és tobzódásnak káros voltáról — stb.

Ott függ az arcképe — egy izléses, álló asztal felett.

Benn a könyvtárban is jóleső s feltűnő a nagy tisztaság és rend.

2 minimax piroslik a falakon.

Az értékes könyvek üvegszalta zárva. Az iniciális könyvek megkapó történeti hűséggel összeállítva.

Ott vannak az ex-librisek magyar és német osztálya.

Pompás, tiszta levegő, nagy rend, világosság, napsugár jellemzi az immár mindig jobban fiatalodó Csillagudát.

Az öreg Szentiványi bácsi teljes passzióval és odaadással valósítja meg fiának, dr. Szentiványi Róbert könyvtárörnek terveit.

Minden oly szép, minden modern, de azért egyszerű.

A városban igazán nem tudják mi csoda látványos kincsesház emelkedik a városban. Érdemes a megtekintésre.

A Múzeum-Egyesület bizonyára jóleső örömmel, szakértelemmel s meglepéssel fogja élvezni könyvtárunkat.

Még hozzávesszük azt is, hogy a pánccélszoba költségeire püspök urunk testvérei, a Majláth grófok 5000 koronával járultak.

Riporter.

Ünnepélyek.

Szárhegy. Lélelkelmelő, szép ünnepség keretében ülte meg Szárhegy község Főpásztornak 25 éves papi jubileumát. Folyó hó 6-án, vasárnap délelőtt az istentisztelet végeztével zsufolásig telt a központi iskola nagyterme. Péterffy Lőrinc plebános megnyitójában lelkesen állapította meg, hogy az oltárégyeleti tagokon

kívül is igen sokan gyóntak és felajánlották szentáldozásaikat az eucharisztikus nagy Püspökért. Dr. Szini Jánosné elnöknő lendületes beszéde képezte az ünnep fénypontját, melyen a becsületes, őszinte székelő arcokra csillogó könnyekben ült ki a Főpásztor iránti hívő-szeretet. Kedves epizódiként illeszkedett az ünnepség keretébe Gróf Hédi tanítókisasszony nívós szavalata is. Majd Filöp János káplán olvasott fel gyermekded tónusban vidám eseteket a kicsinyek örökosolygó „püspök bácsijáról.” Árpá Lajos községi és egyben oltáregyleti jegyző javaslatára táviratilag is üdvözölni kívánta a gyűlés Kegyelmes Atyjánkat. Végül dr. Szininé elnöknő záró szavaiban is buzdította a megjelenteket, hogy az imádásra kitett legmértóságosabb Oltáriszentség előtt ne szüneteljen a buzgó ima szeretett Főpásztorunkért.

Csík-szeredában a gimnázium ifjúsága saját kápolnájában szentségimádást tartott a Főpásztorért.

Székelvudvarhelyi szentségimádás és oltáregyleti díszgyűlés keretében hódoltak püspök urunknak.

A székelvudvarhelyi Oltár-Egylet október 6-án díszközgyűlést tartott, melynek egyetlen pontja a jubileumát ülő Főpásztor ünneplése volt. Özv. Gonda Jenőné elnöknő lelkes és szép beszédében a szeretet és hála hangján emlékezett meg Erdély nagylelkű püspökéről, kinek főtelevése egész papi életében a szentségi, Jézus imádásának terjesztése volt. Az egyesület tagjainak többsége e napon közösen végzett szentáldozást jubiláló főpásztoráért ajánlotta fel, akit ez alkalomból táviratban köszöntött.

Nagyszébenből ezt írják: A mai (okt.) szt. áldozást illetőleg ít. Igazgató úr szíves ajánlása szerint jártunk el. Csak az fáj, hogy az áldásban mi távollévők nem részesülhettünk.

Őszi bérmaút.

Topánfalva, szept. 30.

Reggel 7 órakor indultunk Verespatokról Topánfalvára. A község előtt Gruber főszolgabíró üdvözölte a püspök urat, az intelligencia teljes számban megjelent a díszkapunál. Boglucz apó meghatóttan üdvözölte „megyéi társát” a püspök urat. A kis templomban épen jól elérték a hívek, csupa intelligens ember. Sokan gyóntak, azt hiszem a hívek mind meggyóntak, legalább is a nők. Bérmaútkoztak 10-en. A kántor énekelt mise alatt s egy úr szólózott.

Mise után két csoportban tisztelegtek: az egyháztanács volt az első, s a hivatalok a második; az elsőt a plebános, a másodikat a főszolgabíró vezette.

Ebédre Jancsó főerdőmérnök vendégei voltunk. Két kis leánya bérmaútkozott. Ő rendezte az egész fogadást, rendbehozta még a plebiánát is.

A püspök úr Jancsó szíves vendéglátását némileg viszonzni óhajtván, d. u. megkeresztelte most született kis fiát, (6 lánya van, a fú a hetedik.) Nagyon jól esett nekik e figyelem.

Délután 3 órakor indultunk Aranyosbányára.

Aranyosbánya, okt. 1.

A hosszú út után este 6 óra után érkezünk meg Aranyosbányára. A határnál dr. Boér Kálmán szolgabíró, a díszkapunál Radineczky gyógyszerész és gondnok üdvözölte a püspök urat.

A hívek nagyon jók. Azt hiszem, hogy nem volt épkezláb ember, aki nem gyónt és nem áldozott volna.

Bérmaútkoztak 16-an. A hívők a kántorral együtt énekeltek.

Bejött a bérmaútra Balázs dr. főesperes és Panajott sinfalyi lelkész. Így fényes asszisztenciánk volt.

Ebéd után meglátogattuk az iskolát, szegényes állami iskola.

Délután 2 órakor gyönyörű őszi időben (az első szép nap!) indultunk vissza Abrudbányára. Még idejében érkezünk meg, hogy a püspök úr végezze az októberi ájtatosságát. A templom tele volt.

Dél előtt kikocsiztunk az abrudbányai aranyérc zúzóművekhez s megnéztük az érc zúzást és az arany kiválasztást. Nagyon érdekes volt.

H I R E K.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1912. október 12—13 napján városunkban tartandó VII. vándorgyűlést programja. Érre az egyesület minden tagját, Alsó-Fehér vármegye s Gyulafehérvár város közönségét és minden érdeklődőt meghív az Erdélyi Múzeum-Egyesület és Gyulafehérvár város Tanácsa. Első nap, szombat, október 12. Érkezés Gyulafehérvárra d. e. 9 óra 33 perckor. Fogadtatás. Bevonulás. D. e. fél 11 órakor megnyitó ülés a városi Vigadó nagytermében.

1. Gróf Esterházy Kálmán, az E. M. E. elnöke megnyitja a vándorgyűlést. 2. Üdvözlések. 3. Dr. Bodrogi János főgimn. tanár: Alsó-Fehér vármegyei honfoglalás-kori leletek. 4. Csutak Vilmos főgimn. tanár: Az utolsó gyulafehérvári országgyűlés. Déli 12 órától 1 óráig a múzeum megtekintése. Kalauzoló magyarázatot tart dr. Cserni Béla tanár. Déli 1 órakor ebéd, étlap szerint. D. u. háromnegyed 3-ra gyülekezés a Városházánál. Háromnegyed 3-kor indulás a várba. D. u. fél háromkor a római katolikus főgimnázium tornatermében: 5. Möller István kir. tanácsos, műépítész előadása: A gyulafehérvári székesegyházról. Előadás után a székesegyház megtekintése. Este fél 7-től 8-ig előadások a városi Vigadóban: 6. Dr. Szádeczky Béla könyvtárőr: Az erdélyi fejedelmi udvartartás Apaffy Mihály korában. 7. Dr. Kenéz Béla egyet. tanár: Föld-birtokpolitika külföldön és itthon. 8. Dr. Kenyeres Balázs egyet. tanár: A törvényszéki orvostan köréből. Este 8 órakor rövid ismerkedő összejövetel, a Hungária-szálló téli kertjében.

Második nap, vasárnap, október 13. D. e. 10 órakor: A Batthyány-könyvtár és kiállítás megtekintése. Kalauzoló magyarázatot tart dr. Szentiványi Róbert theol. tanár, a Batthyány-könyvtár igazgatója. 12-től 1-ig: A róm. katolikus püspöki palota műgyűjteményének megtekintése. 1 órakor Gyulafehérvár város közébdéje a Hungária-szállóban. D. u. 3-tól fél 5-ig

a város megtekintése. Este 6 órakor előadások a városi vigadó nagytermében.

1. Dr. Zlamál Ágoston főgimn. tanár: Dr. Ötvös Ágoston írói működése. 2. Sep-ródi János főgimn. tanár: A Batthyány-kodex jelentősége. 3. Rass Károly főgimn. tanár: Nehány lap a keresztény közép-kor irodalmából. 4. Dr. Szilády Zoltán egyet. m. tanár: Veszedelmes háziállatok.

Harmadik nap, hétfő, október 14. Kirándulás Zalatra. Indulás reggel a gyulafehérvári vár állomásától 4 óra 37 perckor. Érkezés Zalatra 7 óra 33 perckor, d. e. 9 órakor az állami aranyolvasztó kohó és szénkéngyár megtekintése. Fél-11 órakor előadások az állami köifaragó és csiszoló szakipari iskola dísztermében: 1. Dr. Buday Árpád egyet. m. tanár: Ampelumi vonatkozások. 2. Gréb Géza szakiskolai igazgató: A zalatnai ipari szakiskola. Előadás után a köifaragó és csiszoló szakipari iskola megtekintése. 12 órakor ebéd. D. u. 3 óra 8 perckor visszaindulás. Indulás Kolozsvárra gyorsvonattal este 6 óra 25 perckor, érkezés 9 óra 59 perckor.

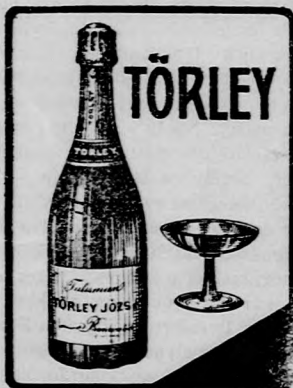
Misszó Zalánán. Az üdvösség napjai vonultak el a zalatnai hívek fölött szeptember 22-től 29-ig bezárólag és bátran lehet mondani: nem nyom nélkül. Híveinek lelki-üdvéért minden áldozatrakész, buzgó plebánusunk meghívására P. Müller Lajos S. J. szent missiót tartott és közvetlen az életből vett példákkal, meggyőző érveléseivel 8 napon keresztül valósággal behatolt hallgatói lelkébe s a naponta elhangzott két szentbeszédével mindvégig lekötötte figyelmüket és mindig több és nagyobb számban vonzotta a híveket a templomba. Isten kegyelméből önfeláldozó fáradságának meg is volt azon szemellátható eredménye, hogy a gyónók száma megközelítette a 300-at. Hogy hány léleknek adatott meg ezeken kívül a magabizallság, az önmegismerés kegyelme, a kik még nem voltak oly erősek, hogy egyszerre meghajoljanak, megalázkodjanak Isten végtelen irgalma ezt később fogja bebizonyítani és látni fogjuk, hogy az elhíntett jó magokból a hitelet terebélyes fája fejlődött.

Október 4-én, assisi szent Ferenc ünnepén lett először a gyulafehérvári szt. Irenrendiek templomában, szent Antal szegényeinek — a két utolsó hónapban, a perselybe befolyt jövedelemből — alamizna osztva. Nyolc szegény, munkás, iparos-család részesült ezen alkalommal pénzbeli segélyben és ezután is — egyelőre két hetenint egyszer nagyobb adag kenyér és egy kis tűzifa lesz adva nekik. Az alamiznaszolgáltatást mindig közös ima előz meg, melyet a házfőnök végez a szt. Antal oltár körülvevő szegényekkel — a jötevőkért. Ilyenformán fog az a Karitás munkálkodni, melynek szent Ferenc fia, páduai szent Antal zászlóhordozója.

A bécsi eucharisztikus kongresszus most már a múlté, csak néhány tanulságot igyekezzünk még belőle levonni, melyek reánk, magyarokra, nézve nem hízogók. 1. Szép fővárosunkban, Budapesten, még sokáig lehetetlen lesz az ilyen kongresszus. Nincs elég templomunk. Bécsben 170 kisebb-nagyobb templom van s úgy is alig jutott oltárhoz a sok pap, ki odasereglett. E templomok nagyok és mégis zsúfolásig tömve voltak a szak-

osztályok üléseire. Hol vagyunk ettől Budapestest? Az a híres templomaimk is hozzáférhetetlen. Hárol van egymástól és kevés benne az oltár. 2. Nincs meg a szervezetünk. Bécsben annyi a kath. egyesület Organizálva az iparosok, a munkások, az egyetemi hallgatók, a kereskedők stb. A kongresszus vezetésére így megvolt már előre a rendezőség, csak a meglevő szervezeteket kellett mozgósítani, s ment minden, mint akarikacsapás. 3. Fegyelmetlenek vagyunk. A sok nemzetiség közül, kik ott képviselve voltak, épen a magyarokból késtek el oly sokan. Futva kellett besorakozniok az őket megillető, számukra kijelölt helyre. Még ezután a nagygyűléseken is tündöklöttek: a beszédek megkezdése után bejövő celebritásokra senki sem vetett ügyet. De ha mégis felhangzott valami láрма, midőn egy-egy magyar elkéve bejött: mindig a magyar „éljen” volt! Pedig hát nincs helye ilyenkor a személyi kultusznak. Sokkal okosabb a szép beszédekre figyelni, mint ovációkat rendezni X-nek vagy Y-nak, a mivel se ő, se magunk nem nyertünk semmit. Még ezen a téren is sokat kell tanulnunk nyugati katolikus testvéreinktől.

Kulturális mozzanatok a vidéken. A Kézdivásárhelyi Pedagógiai Társaság szeptember 28-án felolvasással összekötött évi közgyűlést tartott. Székely János alelnök megnyitójából különösen kiemelendő Asbóth Viktor volt elnök munkásságának méltatása, a ki 3 évig vitte nagy buzgalommal a Társaság vezetését. Bíró Lajos tanár tartalmasan foglalta össze az évi működést s mint a helyi pedagógiai munkásságnak egyik részét emelte ki, hogy „A Székelyföld és székely nagyjaink” címmel egyik helybeli író irkaszorozatot ad ki, melynek az a célja, hogy az ifjúság a Székelyfölddel és nagyjait iskolai megterhelés nélkül megismerje. Tóth Balázs tanár a nyáron teit külföldi tanulmányútjáról tartott tanulságos előadást. Végül a tisztújítás következett, melyen a közgyűlés részben új, részben régi tagokból a tisztikart újjáalakította.

Még egyszer az Eucharisztia társulatról. Privát kérészködecskekre itt válaszolunk. 2 számunk előtt külön hosszú cikket írtunk e társulatról. Ehhez még hozzávesszük a következőket: A kötelesség hetenkint egy órát adórálni — a már ismeretett módon. A tagsági díjat (2 K.) és a libellusokat kitöltve a papnevelői spirituálishoz kell küldeni.

A tanítók egyéves önkéntessége. Tudvalevőleg a tanítók az új véderőtörvény értelmében a magyar királyi honvédségnél teljesítenek egyéves önkéntesi szolgálatot. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanítók eme kötelezettségének teljesítését könnyítendő, gondoskodni kíván arról, hogy az állásban levő tanítók, tehát úgy az államiak, mint a községiek és felekezetiek, tényleges katonai szolgálatra való bevonulásuk esetén annak időtartamára összes illetményeik élvezetében meghagyassanak és a katonai szolgálatban töltött idő fokozatos előlépéseiknél beszámíttassék, viszont ezzel szemben a szorgalmi időre járó helyettesítés költségeinek viselésére köteleztessenek.

Az algyógyfürdői Mária kápolnára adakoztak: báró Huszár Károlyné (Aba-fája) 20 K. Potyó N.-né (Kozmás) 1 K. Novák Ferencné (Gyulaféhevár) 5 K.

Árvíz. Mint méltóztatik tudni, az árvíz Marosportus külváros részünkben több házat romba döntött, a tulajdonosok szegénységük miatt segélyezés nélkül nem lesznek képesek a szenvedett kárt kiheverni, itt segíteni kell, miért is tisztelettel felkérjük a közönséget az adakozásra, az adományokat pedig Ujházy Béla városi tanácsos kezéhez juttatni, ki az inségesek segélyezésével megbizatik.

Vonatok indulása. Gyulaféhevárról Budapest felé 235; 846; 337; 424; 1118;

Érkezik Budapest felől: 513; 1053; 741; 1139; 1232.

Indul Tövis felé: 514; 625; 1102; 746; 1140; 1241.

A folyó hó 15-étől kezdődőleg kezdő hegedűsök oktatását elvállalja Gáspár Imre polgáriskolai tanár heti 3 órában havi 6 korona díjazással. Jelentkezés minden délután a polgáriskolában.

Szerkesztői üzenetek.

X. Dr. Csipak Lajos most Csikszeredában gimnáziumi tanár. Okt. 5-én avatták Kolozsvárt bölcsészeti doktorrá. Forduljon hozzá.

Tanítói felekedés. Jönni fog amint csak lehetséges. Hosszúsága miatt csak részletekben. Köszönet.

Barot. Örülök, hogy jól van. Kisé mozogjanak a sajtó szellemi pártolása téren is. Jól vagyok. Köszöntöm mind hármukat.

O. A. Ki van zárva bizony, mert itt elvekről van szó: melyeket nem lehet összeegyeztetni az esettel.

Kasli. Köszönöm a kedves jelentést. Mi aszfalton is sárban járunk.

G. I-né Köszönöm a buzgólkodását. Laji küldött az ünnepléről.

Álmakerék. Püspökünk távozásáról szóló hír nem egyéb hírlapi kacsnál, milyen mostanában az áradások következtében nem ritka jelenségek. Ne méltótlanságként nyugtalanodni. Kár, hogy a mi lapjaink az ilyeneket átvesszik.

Pályázat.

A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző intézetnél egy ujonnan szervezett segédtanári állásra a természettudományi szakcsoportra pályázat hirdettetik.

Törzsfizetése a helyi pénzalaphól 1000 K., amely államsegélyvel szabályszerűen kiegészítettik.

Megfelelő képesítésű okleveles tanárok kellően felszerelt folyamódványaikat folyó évi október hó végéig az erdélyi püspöki főhatóságához nyujtsák be.

Gyulaféhevárt, 1912. október hó 9-én.

Egyházi Főhatóság.

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban
URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.
Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

Hinger József

asztalos mester Gyulaféhevár
Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, masszív és furnéros butormunkát, **E** portálé és boltberendezést, **S** úgyszintén javításokat is elfogad. Szállít és lerak tölgy és bükkparketát. **Z** Árjegyzék szerint vendéglői, irodai és **I** ebédlőszékeket, tükröket méret szerint. **T** Raktáron tart minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.
Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntatószék, templompadok, szentély-korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálok.

Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULAFEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát mindennemű irodai cikkekben, író- és fogalmazványpapírosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

Linotyp betűszedő- és más új gépekkel felszerelt könyvnyomdában

mindennemű nyomtatványok kifogásítalan minőségben versenyképes árák mellett készíttetnek.

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyóirat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t. egyháztanács tudomására hozni, miszerint orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

teljesen ujjonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona-építést is elvállalni. Bárminemű javításokat átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve kapható

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál

NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymégye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.